

Heinrich Böll'ü tanıyınız!..

«SOSYALİZMİN FELSEFESİ» — René Maublanc'ın denemeleri. Dilimize çeviren: Asım Bezirci. Konuyla ilgili ilgi çekici bir inceleme. (Oluş Yayınları, İstanbul. 96 sayfa, 3 lira)

«JOSUI» — Pearl S. Buck'ın romanı. Uzakdoğuda bir kadın ve bezaz ırktan bir Amerika lı ile aşk serüvenleri. Yeni bir «Madame Butterfly». (Dilimize çeviren: Öznur Özer. Lüks Kitaplar, İstanbul. 312 sayfa, 12,5 lira)

«DON CAMILLO'NUN KÜÇÜK ALEMİ» — Ünlü İtalyan mizahçısı Giovanni Guareschi'nin kahramanı Don Camillo'nun komünist Belediye Başkanı Peppone ile bitmek tükenmek bilmeme çekişmeleri. (Dilimize çeviren: Canset Unan. Altın Kitaplar, İstanbul. 200 sayfa, 6 lira.)

«DENEMELER VE BİR ALMAN DOSTA MEKTUPLAR» — Albert Camus'nün tükenmiş kitabının yeni baskısı. (Dilimize çevirenler: S. Eyüboğlu, V. Günyol. Çan Yayınları, İstanbul. 144 sayfa, 5 lira.)

HAFTANIN "BEST-SELLER" EN ÇOK SATAN 5 KİTABI

- 1 «İkinci Adam» . . . S. S. Aydemir - Biyografya)
- 2 «Kafatası» . . . . . (N. Hikmet - Oyun)
- 3 «Ve Durgun Akardı Don» . . . . . (M. Solohov - Roman)
- 4 «İsmet Paşa ile 16 Yıl» . . . . . (M. Tokar - Anılar)
- 5 «Ben de Yazdım» . . . . . (C. Bayar - Anılar)

1 «SAVAŞ BİTİNCE» — Heinrich Böll'ün hikâyeleri. Dilimize çeviren: Hayrullah Örs. Remzi Kitabevi, İstanbul. 164 sayfa, fiyatı: 5 lira.

2 «ADEMOĞLU, NERDEYDİN?» — Heinrich Böll'ün romanı. Dilimize çeviren: Zeyyat Selimoğlu. 20. Yüzyıl Klâsikleri, İstanbul. 184 sayfa, fiyatı: 6 lira.

3 «VE O HIÇ BİR ŞEY DEMEDİ» — Heinrich Böll'ün romanı. Dilimize çeviren: Behçet Necatigil. 20. Yüzyıl Klâsikleri, İstanbul. 184 sayfa, 6 lira.

GECMİŞTE çağdaş Alman yazarı diye bir Erich Maria Remarque'ı, bir de Hans Fallada'yı tanırđık. Kötü yazarlar mıydı bunlar? Tam tersine güçlü, aydınlık, bilinçli yazarlardı. Birinci Dünya Savaşını, savaş bitimindeki küçük insanı çarpışı, okuru irkiltlen bir biçimde anlatıyorlardı. Remarque da, Fallada da savaşın karşısında ydılar. Bu iki yazar, romanlarında bize savaşı ve savaşla birlikte yıkılan bir yurdun yıkılmış insanlarını tanıtırılar.

Sonra aradan uzun yıllar geçti; Birinci savaşın yaraları sarıldı, geçmişteki acılar, çekilenler unutuldu ve İkinci Dünya Savaşı Remarque ile Fallada'nın yurduna dayanıp yine kapıyı çaldı. Fallada ikincisine yetişemedi ama Remarque bütün gücüyle bu savaşa da karşı çıktı. Yalnız, ne var, artık eski yazıcı yanı tükenmişti, gücü gitmiş, eksilmişti. Savaşı, çirkinlikleri, küçük insanın bu gelişmedeki büyük serüvenini Remarque'dan başka yazarlar anlatacaklardı artık. Öyle de oldu. Heinrich Böll, git gide masallaşmış Birinci Dünya Savaşı'nın yerine henüz sıcaklığını yitirmeyen İkinci Dünya Savaşının yeni destansı olarak ansızın ortaya çıktı ve yıldızı parlamıverdi.

Bir ay içinde Böll, yurdumuzda da üç kitabıyla tanınacaktır. «Savaş Bitince», Böll'ün hikâyelerini bir araya getiriyor. Kısa, keskin vuruşlu hikâyeler. Savaş içinde, savaş sonrasında küçük insanın serüvenleri. Kahramanın kişiliği hiç değişmiyor. Niçin değişsin? Küçük insanın yazıcı kişiliği hiç değişmiyor ki, kendi değişmeye uğrasın! Bütün hikâyelerde savaş var; küçük insanın yine küçük insanlarla, bu kez cephede silahlı çatışıp çekişmesi. Savaş alabildiğine sürüyor. Küçük insanlar ölüyorlar, yaralanıyorlar; öldürüyorlar, yaralıyorlar.

«Ademoğlu, Neredeydin?», konuyu küçük hikâyeden romana aktarmış Böll'ün serüvene bir büyütleçe bakışıdır. Ama gerçekçi, yaman, yalansız bir büyütleçe altından bakışı. Küçük adam Feinhals'ın savaş boyunca çekmediği kalmıyor. İlon'a'nın da, daha başkalarının da. Feinhals, savaş bitiminde evine dönüyor ya, oracıkta, eşikte can veriyor. Acılı bir son.

Feinhals ölmeseydi, yaşasaydı, bu yıkılmış, çökmüş, elle tutulur hiç bir yanı kalmamış savaş sonrasında toplumunda yer edinebilir miydi? «Ve O Hiç Bir Şey Demedi», yeni bir Feinhals'ın, Fred'in serüvenidir. Savaş dönüşünde Fred, alın yazısının bozulmadığını, hep aynı kaldığını görüyor. Ama insanlarda ağır da olsa bir dönüşüm başlamıştır. Bilinen'e, yazılan'a, uygulanan'a karşı alttan alta bir başkaldırma başlamıştır. «Ademoğlu, Neredeydin?» nin kahramanları, savaş içinin kahramanlarıydılar; Fred'le Kaete de savaş sonrasında ve savaş dışının kahramanları. Bitmeyen, bitmek bilmeyen yaşama savaşının kahramanları, Böll, bu üçüncüsünde daha aydınlıktır, daha yğundur.

TARİK DURSUN